

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ДИЛІНГОВІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ

**Робоча програма
для студентів усіх спеціальностей
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 336.717(07)

ББК 65.262.2р

Д 46

Затверджено на засіданні кафедри інформатики та комп'ютерної техніки.

Протокол № 2 від 01.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: С. Г. Удовенко

О. В. Тесленко

Д 46 **Дилінгові** операції банків : робоча програма для студентів усіх спеціальностей другого (магістерського) рівня : [Електронне видання] / уклад. С. Г. Удовенко, О. В. Тесленко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 47 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій та лабораторних занять, матеріал щодо закріплення знань (індивідуальне навчально-дослідне завдання, самостійна робота, контрольні запитання), методики активізації процесу навчання, методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів усіх спеціальностей другого (магістерського) рівня.

УДК 336.717(07)

ББК 65.262.2р

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Навчальна дисципліна "Дилінгові операції банків" є вибірковою дисципліною для підготовки студентів усіх спеціальностей другого (магістерського) рівня всіх форм навчання.

Валютний курс впливає на ряд процесів, що відбуваються в суспільстві. Від рівня валютного курсу, за допомогою якого зіставляються ціни на товари і послуги, які вироблені в різних країнах, залежить конкурентоспроможність національних товарів на світових ринках, обсяги експорту й імпорту, а також стан балансу поточних операцій.

Валютний курс самостійно виконує роль цінного активу. При наявності розвинутих активних ринків сьогоднішня вартість активу, одержання якого очікується в майбутньому, визначається дисконтуванням його майбутньої вартості відповідно до процентної ставки й очікуваного рівня валютного курсу. Динаміка валютного курсу, ступінь і частота його коливань є показниками економічної і політичної стабільності суспільства.

"Дилінгові операції банків" – спеціальна дисципліна, предметом якої є вивчення теоретичних та практичних аспектів дилінгу, набуття компетенцій роботи з дилінговими інформаційними системами, засвоєнню основних принципів та оволодінні методологією розробки стратегії проведення дилінгових операцій на основі технічного, аналітичного та фундаментального аналізів, одержання практичних навичок щодо механізму прийняття рішень на базі системного підходу до аналізу факторів, які впливають на курс валют.

Навчальна дисципліна "Дилінгові операції банків" дає можливість отримати знання з фінансового прогнозування дилінгових операцій; планувати операції по страхуванню від валютних ризиків; проводити структурне балансування активів і пасивів за рахунок переводу ресурсів із однієї валюти до іншої, з метою отримання максимального прибутку; здійснювати операції на міжнародному валютному ринку (Forex).

Навчальна дисципліна "Дилінгові операції банків" буде корисна для магістрів усіх форм навчання, хто планує здійснювати операції на міжнародному валютному ринку (Forex).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Спеціальність: усі	Вибіркова	
Змістових модулів – 4	Спеціалізація: усі	Рік підготовки	
		1 М	1 М
Загальна кількість годин – 150	Спеціалізація: усі	Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		20 год	5 год
		Лабораторні	
		20 год	8 год
		Самостійна робота	
		110 год	137 год
Вид контролю			
залік	залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 %;

для заочної форми навчання – 9,5 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування компетентностей для самостійного освоєння нових технологій та програмних продуктів дилінгових інформаційних систем та технологією проведення дилінгових операцій, отримання навичок побудови економіко-математичних моделей щодо прогнозування курсу валют та оволодіння компетентностями, що дозволяють розробляти власні стратегії прийняття ефективних рішень у дилінгових системах.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є набуття практичних навичок проведення дилінгових операцій на основі технічного та фундаментального аналізів, формування теоретичних знань та практичних навичок

щодо механізму прийняття рішень на базі математичних моделей прогнозування фундаментальних параметрів, які впливають на курс валют.

Об'єктом навчальної дисципліни є стратегії проведення дилінгових операцій на основі технічного, аналітичного та фундаментального аналізів.

Предметом навчальної дисципліни є технології здійснення операцій валютного дилінгу та існуючі і перспективні інформаційно-торгівельні системи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

основні поняття, категорії та інструменти, еволюцію, принципи і закономірності функціонування, а також сучасну інституційну систему й інфраструктуру міжнародних валютних ринків;

методику фінансових розрахунків під час маржинальної торгівлі на міжнародному валютному ринку;

основи прийомів біржової торгівлі, порядок здійснення операцій з валютними цінностями;

основні технологічні та технічні аспекти функціонування валютного ринку та технологію проведення дилінгових операцій;

призначення, склад, побудову та функціональні можливості сучасних торговельних платформ для проведення дилінгових операцій;

основні методи та інструменти страхування (хеджування) валютних ризиків під час роботи на міжнародному валютному ринку;

основи здійснення технічного, фундаментального та аналітичного аналізів;

інструментальні засоби фундаментального та технічного аналізу, їх можливості та порядок роботи з ними;

основні концепції побудови стратегій прийняття рішень для проведення дилінгових операцій;

вміти:

аналізувати економічні процеси та інститути валютних ринків розвинутих держав у їх взаємозв'язку;

виявляти проблеми економічного характеру під час аналізу конкретних ситуацій, що виникають на валютному ринку, пропонувати способи їх вирішення з урахуванням критеріїв ефективності, оцінки ризиків під час здійснення дилінгових операцій;

застосовувати знання з теорії функціонування валютних ринків та проведення дилінгових операцій у своїй професійній діяльності;

здійснювати ринкові угоди, об'єктивно оцінювати валютні та процентні ризики і застосовувати стратегії їх страхування;

виявляти тенденції та бачити перспективи розвитку валютних ринків і їх інституцій.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ДОБ* 1	Приймати оптимальні господарські рішення в умовах визначеності, невизначеності, ризику та конфлікту з використанням економіко-математичних методів та моделей	Визначати способи реалізації оптимальних рішень на проведення дилінгових операцій
		Здійснювати обґрунтований вибір та проводити ранжування політичних факторів та економічних показників для прийняття рішень фундаментального аналізу
		Здійснювати обґрунтований вибір інструментальних засобів графічного аналізу з дотриманням аксіом технічного аналізу та основних вихідних теоретичних положень щодо можливих рамок проведення технічного аналізу
		Здійснювати обґрунтований вибір трендових індикаторів та осциляторів для прийняття ефективних управлінських рішень на проведення дилінгових операцій. Визначати пріоритети використання технічних індикаторів у торговельних стратегіях
		Здатність оцінювати можливості використання перспективних комп'ютерних технологій під час вирішення задач валютного дилінгу
ДОБ 2	Розробляти ефективні рішення з використанням економіко-математичних методів та моделей	Знання етапів підготовки та підтримки прийняття рішень по укладанню угод в інформаційно-торгівельних системах валютного дилінгу
		Ідентифікувати поточну фазу розвитку валютного ринку згідно з теорією Еліота. Прогнозувати рішення з урахуванням впливу поточної фази циклу за валютними інструментами

1	2	3
ДОБ 3	Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень та їх реалізацію	Здатність користуватись засобами формалізованого опису економічних індикаторів, визначати стан поточної фази ринку та коректно їх використовувати під час розв'язання задач валютного дилінгу
		Здатність користуватись інформаційними торговельними системами валютного дилінгу
		Володіння знаннями та практичними навичками з питань використання інформаційних можливостей та здійснення управляючих впливів у сучасних системах валютного дилінгу

* Дилінгові операції банків.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу

Тема 1. Міжнародний валютний ринок Forex

1.1. Міжнародний валютний ринок Forex.

Історія міжнародного валютного ринку. Світові валютні системи. Основні поняття організації валютного дилінгу. Схема організації роботи валютного ринку. Учасники міжнародного валютного ринку Forex. Умови роботи на Forex. Розклад роботи. Валютний курс. Формування валютного курсу. Котирування.

1.2. Технічні аспекти роботи на ринку Forex.

Дилінгові операції трейдерів. Правила проведення дилінгових операцій. Принцип маржинальної торгівлі. Види ордерів.

1.3. Дилінгові інформаційні системи. Брокери.

Функціонування брокерських організацій. Особливості вибору брокера. Інформаційне та дилінгове обладнання REUTERS, BLOOM-BERG. Роль і місце дилінгових інформаційних систем в автоматизації банківської справи.

Тема 2. Фундаментальний аналіз

2.1. Економічні індикатори та їх вплив на курси валют.

Фактори, які впливають на курс валют. Фондові індекси. Розклад виходу економічних індикаторів на тиждень вперед та правила його аналізу. Аналіз впливу факторів на курс валют. Розробка стратегії прийняття рішень за допомогою фундаментального аналізу (технічний аспект).

2.2. Практичні аспекти впливу фундаментальних факторів.

Графік виходу економічних індикаторів. Складові індикаторів та методика їх аналізу. Особливості та послідовність проведення фундаментального аналізу за інструментом євро/долар.

Тема 3. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз.

3.1. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз.

Мета технічного аналізу. Сутність технічного аналізу. Теорія Доу. Лінійний графік. Графік відрізків, графік "хрестиків і нуликів". Японські свічки. Правила побудови графіків котирувань валют та їх інтерпретація. Лінії тренду. Лінії та рівні підтримки/опору. Стратегія каналу.

Тема 4. Технічний аналіз. Індикатори. Стратегії технічного аналізу

4.1. Технічний аналіз. Індикатори.

Індикатори та осцилятори технічного аналізу. Середні, MACD, Momentum, RSI, Stochastic, DMI/ADX. Правила аналізу.

4.2. Стратегії технічного аналізу.

Побудова стратегії прийняття рішень за допомогою технічного аналізу. Використання Strategy Builder. Налаштування стратегії на умови роботи з конкретним брокером. Оптимізація стратегій за різними критеріями.

Тема 5. Хвильова теорія Еліота. Прогнозування в дилінгових операціях

5.1. Основи класичної теорії циклів. Модель Белла. Хвильова теорія Еліота.

Класична теорія циклів. П'ять фаз циклу. Схема побудови циклів за моделлю Белла. Схема побудови циклів за моделлю Еліота.

5.2. Прогнозування в дилінгових операціях.

Побудова моделі впливу фундаментальних факторів на курс валют. Трендові моделі. Методи підбору тренду. Декомпозиція часового ряду на трендову, сезонну, циклічну та випадкову складові.

Побудова прогнозу за допомогою методу експоненціального згладжування. Метод Хольта, Уінтерса. Вибір оптимальних параметрів згладжування.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, зі структурою, змістом та обсягом змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчального матеріалу дисципліни. Змістовий модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Структура навчальної дисципліни складається з одного змістового модулю (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	лабораторні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу								
Тема 1. Міжнародний валютний ринок Forex	30	4	4	22	30	1	1	28
Тема 2. Фундаментальний аналіз	30	4	4	22	30	1	1	28
Тема 3. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз	30	4	4	22	30	1	2	27

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 4. Технічний аналіз. Індикатори. Стратегії технічного аналізу	30	4	4	22	30	1	2	27
Тема 5. Хвильова теорія Еліота. Прогнозування в дилінгових операціях	30	4	4	22	30	1	2	27
Разом годин за змістовим модулем 1	150	20	20	110	150	5	8	137
Усього годин за модулем	150	20	20	110	150	5	8	137

5. Теми лабораторних занять

Лабораторна робота – це організаційна форма навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача проводять експерименти чи досліди в навчальних лабораторіях з використанням відповідного устаткування, комп'ютерної техніки.

Основною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуття практичних вмінь та навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, комп'ютерною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Слід зазначити, що в межах дисципліни з метою досягнення ефекту системності знань та набуття досвіду роботи з дилінговими системами на лабораторних заняттях досліджуються практичні аспекти роботи зі спеціалізованими пакетами прикладних програм, що використовуються в дилінгових операціях. До початку проведення лабораторних робіт студенти мають засвоїти основні поняття, які досліджуються в даній роботі, шляхом самостійного опрацювання питань, що розглянуто на лекційних заняттях. На початку заняття викладачем розкривається суть роботи, та роздаються індивідуальні варіанти завдань.

Лабораторні роботи виконуються в наступній послідовності: вивчення навчального матеріалу за темою лабораторної роботи з використанням конспекту лекцій, рекомендованих підручників і навчальних посібників; самостійна підготовка студентів до роботи з пакетами прикладних програм які використовуються під час проведення досліджень на занятті; виконання завдання на ПК відповідно до виданого варіанта й надання результатів викладачеві.

Після завершення кожної роботи студенти готують і оформлюють звіт і захищають отримані результати.

Звіт повинен містити: титульну сторінку з зазначенням групи та факультету, а також теми та перевіряючого; тему й мету роботи; зміст завдання й короткий опис порядку його виконання; роздруківку основних результатів виконання варіанта завдань.

Теми лабораторних занять наведено у табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Теми лабораторних занять

Назва змістовного модуля	Теми лабораторних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1 Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу	1. Дослідження програми технічного аналізу Metatrader	4	Основна: [1, с. 10–32; 2, с. 5–31]
	2. Дослідження технічних аспектів проведення дилінгових операцій на базі торгівельної платформи Forex Tester	4	Основна: [1, с. 37–60; 2, с. 32–58]
	3. Дослідження фундаментальних факторів при проведенні дилінгових операцій	4	Основна: [1, с. 64–103; 2, с. 59–96]
	4. Дослідження паттернів та технічних індикаторів для прийняття рішень в прикладних програмах Metatrader та Forex Tester	4	Основна: [1, с. 104–180; 2, с. 97–176]
	5. Дослідження торгових стратегій та оптимізація їх параметрів за сигналами в прикладних програмах Metatrader та в Forex Tester	4	Основна: [1, с. 182–260; 2, с. 177–233]
Разом годин за змістовим модулем 1		20	
Усього годин		20	

5.1. Приклади типових завдань лабораторних робіт

Змістовий модуль 1

Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу

Завдання

Виконати прогноз курсів валют за календарем за тиждень (за індивідуальними варіантами). Порівняти прогноз із реальними котируваннями валют.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під керівництвом викладача.

Одним з основних напрямків успішного засвоєння матеріалів навчальної дисципліни є самостійна робота студентів над основною й додатковою літературою з вивчення й використання нових технологій та програмних продуктів дилінгових інформаційних систем.

Основними видами самостійної роботи є:

вивчення лекційного матеріалу;

вивчення рекомендованої літератури;

вивчення термінів і основних понять за темами навчальної дисципліни;

підготовка до лабораторних занять і розробка ескізів документів з кожної лабораторної роботи;

підготовка до тестового контролю за модулями навчальної дисципліни;

підготовка до виконання контрольних робіт з модулів навчальної дисципліни.

Перелік питань для самостійного опрацювання подано у табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Кількість годин	Рекомендована література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу			
<i>Тема 1.</i> Міжнародний валютний ринок Forex	1.1. Крос-курси, форвардні операції. 1.2. Конверсійні та форвардні операції	22	Основна: [1, с. 37–63; 2, с. 31]
<i>Тема 2.</i> Фундаментальний аналіз	2.1. Процес встановлення валютного курсу. 2.2. Банки "маркет-мейкери" та дрібні банки. 2.3. Стратегія валютного арбітражу. Робочий день валютного дилера	22	Основна: [1, с. 91–101; 2, с. 58]. Додаткова: [10, с. 7–34]

1	2	3	4
Тема 3. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз	3.1. Довгостроковий вплив та короткостроковий вплив фундаментальних факторів. 3.2. Мова дилерів у дилінгових операціях. 3.3. Лінії тренду. Вибір TD-точок і побудова TD-ліній. 3.4. Цінові проєкції. Вибір точок і коефіцієнтів корекції	22	Основна: [1, с. 120–125; 2, с. 96]. Додаткова: [10, с. 35–107]
Тема 4. Технічний аналіз. Індикатори. Стратегії технічного аналізу	4.1. Часові залежності в аналізі і прийнятті рішень. 4.2. Торгівельні стратегії, їх оптимізація	22	Основна: [1, с. 133–144; 2, с. 176]. Додаткова: [9, с. 29–113]
Тема 5. Хвильова теорія Еліота. Прогнозування в дилінгових операціях	5.1. Управління ризиком. 5.2. Автокореляційні властивості стаціонарних моделей. 5.3. Прогнозуюча функція і вага прогнозу	22	Основна: [1, с. 261–316; 2, с. 232]. Додаткова: [10]
Усього годин за змістовим модулем 1		110	
Усього годин		110	

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Для чого потрібен ринок Forex учасникам цього ринку?
2. Чим відрізняється стандартний Forex від Mini-Forex?
3. У чому полягає принцип маржевої торгівлі?
4. Яким чином (через які організації) можна працювати на ринку Forex?
5. Розкрийте поняття "маркет-мейкер" і "маркет-юзер".
6. Зазначте час роботи ринку Forex.
7. Наведіть характерні особливості роботи Європейської, Американської та Азіатської сесій роботи на Forex.
8. Перелічити види валютного арбітражу.
9. Що таке "bid", "ask"?
10. Які є типи ордерів?
11. Для чого використовується "відкладений ордер"?
12. Що таке "спред"?
13. Що означає курс USD/JPY 109.61/109.65?
14. Навіщо потрібен стоп-лос?

15. Що таке 1 пункт на ринку Forex?
16. Як відбувається процес оформлення угоди?
17. Які фактори впливають на валютний курс?
18. Поясніть принцип встановлення валютного курсу.
19. Наведіть відмінності в можливостях маркет-мейкерів та маркет-юзерів щодо оперування на ринку Forex.
20. Опишіть схему дилінгових операцій.
21. Які є інформаційні системи, які передають фінансову інформацію?
22. Поясніть алгоритм проведення фундаментального аналізу.
23. Наведіть класифікацію фундаментальних факторів.
24. Який цикл життя фундаментальних факторів?
25. Де брати розклад виходу економічних індикаторів на наступний тиждень?
26. Які є індикатори фундаментального аналізу і як вони впливають на курс валют?
27. Якими трьома способами реагує курс валют на вихід економічних індикаторів (у залежності від очікувань)?
28. Опишіть стратегію прийняття рішень перед виходом економічного індикатора.
29. Які є три методи аналізу курсів валют у дилінгових системах?
30. Що досліджує технічний аналіз?
31. Які головні постулати технічного аналізу?
32. Як проводити графічний аналіз?
33. Що таке лінії та рівні підтримки/опору і для чого вони потрібні?
34. Як співвідносяться лінії тренду та лінії підтримки/опору на висхідному та на низхідному тренді?
35. Опишіть стратегію торгівлі в боковому каналі.
36. Опишіть стратегію торгівлі в висхідному (низхідному) каналі.
37. Чим відрізняються трендові індикатори від осциляторів?
38. Перелічіть трендові індикатори.
39. Які є три засоби інтерпретації індикатора MACD?
40. Що таке дивергенція?
41. Що таке ковергенція?
42. Як приймати рішення за індикаторами: Moving Averages, RSI, DMI/ADX, Stochastic, Momentum?
43. З яких часових інтервалів потрібно починати аналізувати курси валют?

44. Як проводити комплексний аналіз курсів валют за допомогою усіх видів аналізу?
45. Як оптимізувати стратегію?
46. Яким чином досліджується стратегія?
47. Як побудувати стратегію?
48. Охарактеризуйте класифікацію циклів.
49. Які фази виділяє класична теорія циклів?
50. Розкрийте суть динаміки ринку.
51. Поясніть суть хвилевої теорії Елліота?
52. Які основні тенденції виділяються в висхідній фазі?
53. Які основні тенденції виділяються в низхідній фазі?
54. Як виконати прогноз курсу валют з використанням методу експоненціального згладжування?
55. Як провести попередній аналіз ряду?

7. Індивідуальне завдання

7.1. Загальні методичні вказівки до виконання індивідуального завдання

Індивідуальне завдання (ІЗ) студента є вибіркоvim видом поза-аудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується перед складанням підсумкового заліку з даної навчальної дисципліни. Виконання ІЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх під час вирішення конкретних ситуацій на ринку Forex; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами.

ІЗ з дисципліни видається студенту викладачем на початку семестру. ІЗ виконується студентом самостійно. Студент має надати ІЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання ІЗ враховується під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

ІЗ складається з двох частин: теоретичної та практичної. Студент має право самостійно обрати тему та зміст роботи з узгодженням її з викладачем. У протилежному випадку тема має бути запропонована викладачем (варіанти тем наведено нижче).

У процесі виконання ІЗ студент має опрацювати не менше ніж п'яти літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них у тексті роботи. При цьому робота має носити творчий характер і бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи на висловлення особистого погляду автора роботи на питання, яке розглядається в ІЗ.

Вимоги до змісту. ІЗ складається з таких елементів, як: титульна сторінка; зміст; вступ; основна частина; висновок; список використаної літератури; додатки до індивідуального завдання (за необхідності).

Вступ має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може вміщувати декілька підрозділів) має містити як теоретичний опис методу, що досліджується, погляд різних авторів на цей метод, так і практичні аспекти застосування цього методу. Практична частина складається з дослідження та випробування методу, згідно з завданням. Потрібно провести самостійні випробування методу, що досліджується, обравши дані – 30-хвилинні котирування валюти за місяць, якщо інше не передбачене варіантом завдання. Для виконання завдання треба одержати котирування курсу валют та фундаментальні дані або самостійно, або взяти у викладача. Звіт повинен містити рисунки, на яких відображається хід дослідження (за допомогою пакетів прикладних програм Forextester або Metatrader).

Висновок повинен містити обґрунтовані висновки студента про позитивні та негативні сторони методу, що досліджувався; місце цього методу в діяльності трейдера.

Список використаної літератури слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до ДСТУ 7.1:2006 "Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання". Рекомендовано спочатку наводити законодавчі та нормативні акти, статистичні довідники, потім загальну та спеціальну література за тематикою дослідження, наприкінці джерела з мережі Інтернет.

Додатки можуть бути включені за необхідності. У разі наявності кількох додатків оформляється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім,

що включається до обсягу ІНДЗ. Кожен додаток починають із нової сторінки. Відповідно до вимог, додаток називають у такий спосіб: "Додаток А", "Додаток Б" і т. д. за алфавітом, за винятком букв Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, при цьому написи "Додаток...", "Продовження додатка..." та "Закінчення додатка..." пишуться малими літерами з першої великої і вирівнюються по правому краю сторінки. Допускається розподіл додатків на розділи типу "Додаток А.3". Ілюстрації, таблиці, формули нумерують відповідно до назви додатка, наприклад "рис. А.3".

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Arial, розмір шрифту для основного тексту – кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,2. Не дозволяється виділення в тексті курсивом та підкреслення.

Обсяг ІЗ повинен становити у друкованому варіанті 15 – 30 сторінок (без врахування додатків та переліку використаних джерел). Орієнтовна кількість сторінок у розділах: вступ – 1 – 2 сторінки; основна частина – 12 – 25 сторінок; висновок – 2 – 3 сторінки.

Кожен розділ слід розпочинати з нової сторінки. Назви розділів оформляються великими літерами по центру сторінки. Сторінки нумеруються внизу по середині. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

7.2. Тематика індивідуального завдання

1. Історія міжнародного валютного ринку Forex. Учасники ринку Forex, схема дилінгових операцій між ними. Формування курсу валют. Види аналізу курсів валют (фундаментальний аналіз, технічний, економіко-математичний). Практична частина: провести комплексний аналіз курсу валют за допомогою фундаментального та технічного аналізу (не менш 5 індикаторів) за два тижні.

2. Фундаментальні фактори та їх вплив на курс валют (на прикладі валютної пари EUR/USD). Життєвий цикл фундаментальних факторів. Взаємозв'язок між фундаментальними факторами і динамікою обмінного курсу. Практична частина: побудова стратегії прийняття рішень за допомогою фундаментальних факторів. Провести аналіз курсу валют EUR/USD за допомогою фундаментального аналізу за один місяць.

3. Основні постулати технічного аналізу. Графічний аналіз. Графічні моделі, лінії та рівні опору/підтримки. Практична частина: побудова стратегії

прийняття рішень за допомогою графічного аналізу (на різних часових інтервалах) з прикладом на один місяць для EUR/USD.

4. Основні постулати технічного аналізу. Графічний аналіз. Графічні моделі, лінії та рівні опору/підтримки. Стратегія каналу. Практична частина: побудова торгової тактики за допомогою стратегії каналу (на різних часових інтервалах) з прикладом на один місяць для GBP/USD.

5. Технічний аналіз. Індикатори та осцилятори. Практична частина: побудова стратегії прийняття рішень за допомогою індикаторів (не менше 5) та осциляторів (не менше 5) за один місяць на різних часових інтервалах для EUR/USD.

6. Технічний аналіз. Індикатори та осцилятори. Аналіз ринку на різних часових інтервалах за допомогою індикаторів та осциляторів. Практична частина: побудова стратегії прийняття рішень за допомогою індикаторів та осциляторів за один місяць на різних часових інтервалах для GBP/USD.

7. Побудова та оптимізація механічних торгових стратегій. Практична частина: побудувати та оптимізувати стратегію на вибір.

8. Застосування хвиль Еліота. Практична частина: дослідити модель Еліота з двох повних циклів.

9. Побудова стратегії прийняття рішень за допомогою індикаторів Б. Вільямса. Практична частина: дослідити прийняття рішень за цим методом.

10. Аналіз ризику дилінгових операцій. Визначити фактори, які впливають на ризик. Вибір оптимального розміру стоп-ордера. Управління капіталом. Практична частина: розробити рекомендації щодо зниження ризиків у ході торгівлі.

11. Психологія трейдингу. Поради щодо трейдингу (психологічна підготовка). Практична частина: розробити стратегію за допомогою фундаментального та технічного аналізу з урахуванням психологічних аспектів.

12. Прийняття рішень на основі аналізу "японських свічок". Практична частина: дослідити моделі японських свічок за один місяць.

13. Побудова математичної моделі прогнозу курсу валют за допомогою методу експоненціального згладжування.

14. Скальпінг у дилінгових операціях. Практична частина: розробити та дослідити власну стратегію скальпінгу на таймфреймах M5, M15.

15. Внутрішньо денна торгівля. Правила та особливості. Практична частина: розробити та дослідити стратегію внутрішньої денної торгівлі.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, індивідуальних та групових консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, перевірки виконання індивідуального науково-дослідного завдання тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальні консультації щодо виконання ІЗ, консультації групові перед проведенням заходів поточного контролю та підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

9. Методи навчання

Викладання навчальної дисципліни передбачає активізацію пізнавальної діяльності студентів за рахунок використання таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру, відеороликів, робота в малих групах, мозкові атаки, кейс-методи, презентації тощо (табл. 9.1).

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Міжнародний валютний ринок Forex	Лекція проблемного характеру з питання про ризикованість роботи на ринку Forex та пов'язані з цим питання відповідальності і професіоналізм фахівців з дилінгу
Тема 2. Фундаментальний аналіз	Лекція проблемного характеру з питання "Яким чином проводити комплексний аналіз курсів валют". Банки візуального супроводу до лабораторної роботи з фундаментального аналізу

1	2
<i>Тема 3.</i> Основи технічного аналізу. Графічний аналіз	Мозкова атака, пов'язана зі способами врахування економічних індикаторів у фундаментальному аналізі. Банки візуального супроводу до лабораторних робіт по встановленню ордерів та технічному аналізу
<i>Тема 4.</i> Технічний аналіз. Індикатори. Стратегії технічного аналізу	Лекція проблемного характеру з питань "Поняття про торговельні стратегії" та "Етапи розробки та оптимізації торговельних стратегій". Мозкова атака з аналізом можливих рішень щодо розробки та оптимізації внутрішньої денної торговельної стратегії. Мозкова атака, пов'язана з аналізом і технологією застосування різних способів входження в ринок та закриття позицій
<i>Тема 5.</i> Хвильова теорія Еліота. Прогнозування в дилінгових операціях	Презентація результатів розробки торговельної стратегії з демонстрацією її можливостей та використанням торговельної платформи. Кейс-метод: проблемна ситуація, пов'язана з суперечливими показниками різних технічних індикаторів та даних фундаментального аналізу ринку. Робота в малих групах з питань прогнозування в дилінгових операціях

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру спрямовані на розвиток логічного мислення у студентів. Під час лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення; у ході лекції студентам видається матеріал та здійснюється показ слайдів презентацій. Проблемні лекції відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практичні питання лабораторного заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування

особистісних якостей та досвіду соціального спілкування при виконанні дослідницьких дій та під час пошуку оптимальних торговельних рішень.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного студента, так і колективними, тобто виступи двох та більше студентів.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Використання методик активізації процесу навчання за темами та видами навчальних занять наведено у таблиці 9.2.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1. Міжнародний валютний ринок FOREX</i>	<i>Лабораторне заняття.</i> Дослідження програми технічного аналізу MetaTrader. <i>Лабораторне заняття.</i> Дослідження технічних аспектів проведення дилінгових операцій на базі торговельної платформи Forex Tester	Робота в малих групах, презентації, банки візуального супроводу
<i>Тема 2. Фундаментальний аналіз</i>	<i>Лабораторне заняття.</i> Дослідження фундаментальних факторів під час проведення дилінгових операцій	Робота в малих групах, банки візуального супроводу
<i>Тема 3. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз</i>	<i>Лабораторне заняття.</i> Дослідження патернів для прийняття рішень у прикладних програмах MetaTrader та Forex Tester	Робота в малих групах, мозкова атака, банки візуального супроводу
<i>Тема 4. Технічний аналіз. Індикатори. Стратегії технічного аналізу</i>	<i>Лабораторне заняття.</i> Дослідження патернів та технічних індикаторів для прийняття рішень у прикладних програмах MetaTrader та Forex Tester	Робота в малих групах, мозкові атаки, банки візуального супроводу

1	2	3
Тема 5. Хвильова теорія Еліота. Прогнозування в дилінгових операціях	Лабораторне заняття. Дослідження торгових стратегій та оптимізація їх параметрів за сигналами в прикладних програмах MetaTrader та Forex Tester	Робота в малих групах, кейс-метод, презентації, банки візуального супроводу

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти залік – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіка навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних та лабораторних заняттях;
- оцінювання знань під час проведення контролю підготовленості студентів до виконання лабораторних робіт;
- оцінювання виконання завдань для самостійної підготовки;
- оцінювання знань під час захисту звітів із лабораторних робіт;
- проведенні усних опитувань на всіх видах занять.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі письмової контрольної роботи.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Залік – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час лабораторних занять та виконання завдань для самостійної роботи.

Письмова контрольна робота проводиться 1 раз за семестр та включає теоретичні та практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Оцінювання знань студентів під час проведення контролю підготовленості студентів до виконання лабораторних робіт має на меті перевірку рівня освоєння теоретичних положень з теми лабораторної роботи, ступеня підготовленості студентів до виконання індивідуальних завдань (варіантів), перевірку якості самостійної розробки ескізів документів, які повинні бути одержані програмно і т. д.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

- а) розуміння, ступінь освоєння теорії й практики досліджуваної теми;
- б) ступінь вивчення матеріалів рекомендованої літератури, а також сучасної літератури з досліджуваних питань;
- в) уміння застосовувати теорію під час рішення практичних задач на основі сучасних комп'ютерних технологій, уміння обґрунтовувати прийняті технічні рішення;
- г) логіка, структура, стиль викладення матеріалу усно або письмово, уміння робити обґрунтовані висновки з питань, що викладаються.

Оцінка "відмінно" ставиться за умови відповідності знань та умінь усім перерахованим критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Оцінювання знань студентів під час прийому звітів з лабораторних робіт виконується із застосуванням наступних критеріїв:

- а) якість виконання індивідуального завдання до лабораторної роботи;
- б) ступінь самостійності виконання завдання;
- в) обґрунтованість прийнятих у роботі технічних рішень;
- г) повнота й глибина аналізу отриманих результатів;

д) наявність і повнота ілюстрацій (використовувані діалогові вікна, таблиці, графіки, формули й т. д.);

е) якість оформлення звіту.

При проведенні поточного тестового контролю визначається рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Бази тестових завдань охоплюють основні теми навчальної дисципліни і містять набір тестових запитань і набір можливих відповідей. Кількість варіантів відповідей з кожного запитання може досягати 10. При цьому обмеження на кількість правильних і неправильних відповідей не накладаються. Кількість запитань під час кожного тестування та час, що відводиться на нього, визначається викладачем (доцільно для тестування встановлювати кількість запитань до 20, а час тестування – до 30 хвилин).

Приклад тестових завдань

1. Перерахуйте основні сегменти грошового ринку:

- а) грошовий ринок;
- б) ринок капіталу;
- в) фінансовий ринок;
- г) валютний ринок;
- д) кредитний ринок;
- е) ринок венчурних капіталів;
- є) іпотечний ринок;
- ж) фондовий ринок;
- з) ринок туристичних послуг.

2. Основними учасниками грошового ринку є:

- а) комерційні банки;
- б) небанківські кредитні і розрахункові організації;
- в) роздрібні клієнти;
- г) промислові компанії;
- д) центральні банки;
- е) брокери;
- є) інвестиційні банки;
- ж) населення;
- з) великі міжнародні корпорації.

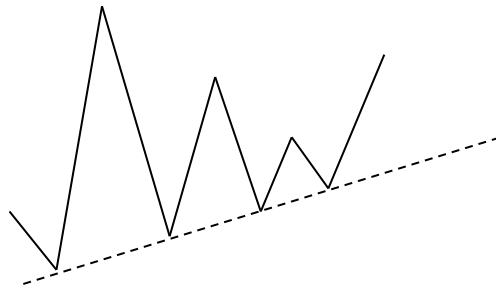
3. Відмітьте основні чинники, що визначають стан валютного ринку і його динаміку:

- а) базові економічні умови;
- б) чутки;
- в) стан поточного попиту на окремі валюти;
- г) економічні новини;
- д) настрою ринку (чи є ринок "довгим" або "коротким");
- е) дії центрального банку;
- є) результати останніх угод (прибуток або втрати).

4. Яке з наступних тверджень є правильним:

- а) валютні угоди здійснюються на біржах більшості фінансових центрів;
- б) валютний ринок є децентралізованим;
- в) операції з іноземною валютою здійснюються на позабіржовому ринку;
- г) валютою торгують тільки в Лондоні, Нью-Йорку і Токіо?

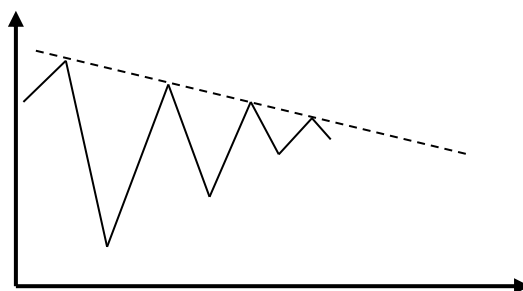
5. На рисунку суцільною лінією зображений графік зміни цін:

Пунктиром позначена лінія, яка називається:

- а) лінія підтримки;
- б) лінія опору;
- в) зростаючий тренд цін;
- г) обмеження цін.

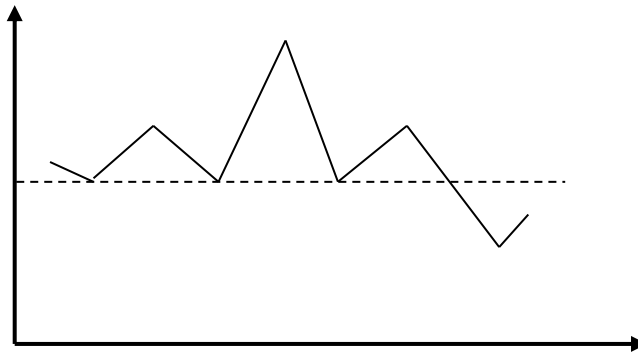
6. На рисунку зображений графік зміни цін:

Пунктиром позначена лінія, яка називається:

- а) лінія опору;
- б) лінія підтримки;
- в) знижувальний тренд цін;
- г) обмеження цін.

7. На рисунку:

Суцільною лінією зображена фігура, що називається:

- а) "голова і плечі";
- б) "перевернуті голова і плечі";
- в) "подвійне дно";
- г) "знижувальний тренд".

8. Які ключові параметри використовуються у фундаментальному аналізі для порівняння та прийняття рішень щодо здійснення угод по базовій валюті:

- I) індекс інфляції;
  - II) валовий внутрішній продукт;
  - III) офіційні облікові ставки;
  - IV) чисельність працюючих в сільськогосподарському секторі;
  - V) рівень безробіття;
- а) тільки I, II і III;
  - б) тільки I, II, III і V;
  - в) тільки III, IV і V
  - г) усі перераховані?

9. Який з чинників не належить до тих, що безпосередньо впливають на валютний ринок:

- а) економічні;
- б) політичні;

- в) слухи та очікування;
- г) технічні прогнози;
- д) форс-мажор.

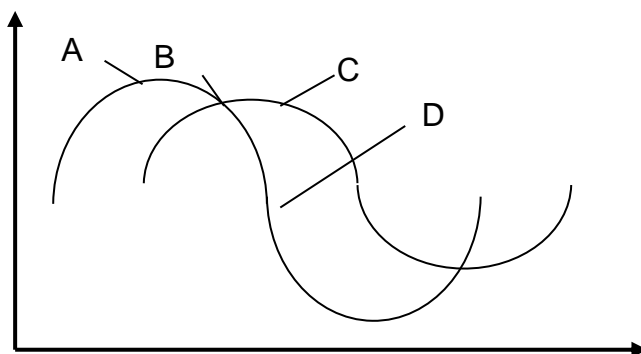
10. Розташуйте в порядку значущості щодо впливу на курс національної валюти наступні показники:

- I) ефективний обмінний курс;
  - II) вибори президента;
  - III) індекс промислового виробництва;
- а) I, III, II;
  - б) I, II, III,
  - в) II, I, III;
  - г) II, III, I;
  - д) III, I, II;
  - е) III, II, I;
  - є) всі впливають рівнозначно;
  - ж) не один з запропонованих варіантів.

11. Які з наведених показників входять до формули зростання прибутку:

- I) ВВП – обсяг ВВП;
  - II) СТБ – сальдо торгового балансу за період;
  - III) СПБ – сальдо платіжного балансу за період;
  - IV) I – індекс інфляції за період;
- а) тільки I, II і IV;
  - б) тільки I і III;
  - в) тільки I і IV;
  - г) усі приведені.

12. На рисунку зображені графіки ціни і ковзаючого середнього:

В якій із відмічених точок є сигнал до продажу:

- а) в точці А;
- б) в точці В;
- в) в точці С;
- г) в точці D?

13. Що з тверджень, наведених далі, відповідає одному з постулатів технічного аналізу:

- а) ціни на фінансових ринках змінюються випадковим чином;
- б) коливання цін на фінансових ринках має циклічний характер;
- в) в динаміці цін на фінансових ринках проявляються стійкі тенденції;
- г) зміна цін на фінансових ринках зумовлена тільки економічними чинниками?

14. Для якої з перерахованих нижче цілей застосовується технічний аналіз:

- а) відбір валютної пари для укладання угод купівлі-продажу на валютному ринку;
- б) вибір часу купівлі та продажу валюти;
- в) прогнозування значення ринкової ціни на наступний часовий інтервал;
- г) аналіз ризиків на валютному ринку?

15. Що сполучає на ціновому графіку лінія підвищувального тренда:

- а) декілька послідовних максимумів цін;
- б) декілька послідовних мінімумів цін;
- в) ціни закриття торгів;
- г) декілька зон консолідації цін?

16. У якому з наведених випадків понижувальний ціновий тренд вважатиметься перерваним:

- а) якщо після перетину лінії тренду ціна зростає більш ніж на 3 %;
- б) якщо після перетину лінії тренду ціни йдуть вгору впродовж двох діб;
- в) ні в одному з перерахованих випадків;
- г) в обох випадках?

17. Що зазвичай відбувається на ринку після утворення формації "голова та плечі":

- а) перелом підвищувальної тенденції;
- б) консолідація цін;
- в) утворення тимчасової паузи в ході зростання цін;
- г) посилення підвищувальної тенденції?

18. Що з наведеного нижче дозволяють визначити індикатори тренду:

- а) вірогідні моменти перелому цінового тренду;
- б) вірогідні моменти послаблення цінового тренду;
- в) наявність цінового тренду і його напрям;
- г) усе вищеперелічене?

19. У якому з наведених нижче випадків ковзаюча середня подає сигнал на купівлю:

- а) ціни знаходяться над ковзаючою середньою;
- б) ціни знаходяться під ковзаючою середньою;
- в) ціни перетинають ковзаючу середню зверху вниз;
- г) ціни перетинають ковзаючу середню знизу до гори?

20. Що є предметом вивчення в технічному аналізі:

- а) конфіденційна інформація про діяльність національних банків;
- б) часові ряди цін угод і об'ємів торгів;
- в) показники прибутковості фінансових інструментів;
- г) психологія учасників ринку?

21. Яка з перерахованих нижче фігур не відноситься до паттернів продовження діючого тренда:

- а) трикутник;
- б) прапор;
- в) блюдце;
- г) клин?

22. Ковзаючі середні розташовані вище за графік цін зверху вниз у такому порядку: 18-денна, 9-денна, 4-денна. Ця комбінація дає сигнал:

- а) на купівлю;
- б) на продаж.

23. Вкажіть правильні твердження відносно осциляторів, що використовуються в технічному аналізі:

- I) осцилятори подають випереджаючі сигнали;
  - II) осцилятори попереджають про можливі моменти початку, уповільнення і перелому тренда;
  - III) осцилятори ефективні в періоди консолідації цін;
- а) тільки I;
  - б) тільки II;
  - в) тільки I і II;
  - г) тільки I і III;
  - д) тільки II і III;
  - е) усі перераховані?

25. З нижче наведених ознак вкажіть найбільш характерну для недооціненої національної валюти:

- а) стійке зниження котирувань національної валюти;
- б) стійке зростання котирувань національної валюти;
- в) невелика кількість заявок на купівлю національної валюти;
- г) внутрішня вартість національної валюти менша за її ринкову.

27. Яким максимальним значенням суми базової валюти можна оперувати на валютному ринку за умови внесення брокером депозиту в розмірі 500 одиниць базової валюти та надання кредитного плеча 1:100 при маржинальній торгівлі:

- а) 50 000;
- б) 5 000;
- в) 10 000;
- г) 500 000?

28. На яких вихідних положеннях базується технічний аналіз:

- I) повторюваність моделей зміни цін;
  - II) інертність показників стану ринку;
  - III) наявність усієї інформації, що необхідна для ухвалення рішень, у ринковій ціні;
  - IV) існування об'єктивних цін на фінансові інструменти;
- а) тільки I, II і III;
  - б) тільки I, III і IV;

- в) тільки II, III і IV;
- г) на всіх приведених?

29. Які з наведених паттернів вказують на можливість продовження понижувальної цінової тенденції:

- I) зростаючий клин;
  - II) клин, що падає низ;
  - III) висхідний трикутник;
  - IV) низхідний трикутник;
- а) I і III;
  - б) I і IV;
  - в) II і III;
  - г) II і IV?

30. Які з наведених нижче паттернів вказують на можливість продовження підвищувальної цінової тенденції:

- I) прапор, що спадає;
  - II) зростаючий прапор;
  - III) клин, що спадає;
  - IV) зростаючий клин;
- а) I і III;
  - б) I і IV;
  - б) II і III;
  - г) II і IV?

31. Які з наведених нижче властивостей характерні тільки для експоненціальної ковзаючої середньої:

- I) усім цінам у базі розрахунку привласнюється однакова вага;
- II) минулі ціни не виключаються повністю з розрахунку під час появи нової ціни;
- III) найстаріша з цін, що раніше входили, виводиться з бази розрахунку під час появи нової ціни;
- IV) для обчислення поточного значення середньою використовується її попереднє значення;
- V) кожній наступній ціні у базі розрахунку надаються більший ваговий коефіцієнт, ніж попередній;

- а) I і III;
- б) II і IV;
- в) II і V;
- г) III і V?

32. За останні сім днів торгів значення цін закриття склали: 13, 12, 10, 13, 14, 16, 17. Яким буде значення 5-денної простої ковзаючої середньої для останнього дня торгів:

- а) 14;
- б) 14,5;
- в) 15;
- г) 16,4?

33. Впродовж останніх шести днів торгів ціна базової валюти послідовно набувала значень 9, 8, 7, 5, 8, 10. Яким буде значення 4-денної зваженої ковзаючої середньої для шостого дня торгів:

- а) 6,6;
- б) 7,8;
- в) 7,9;
- г) 8,1?

34. Протягом останніх семи днів торгів ціна закриття для базової валюти послідовно приймала значення 19, 20, 21, 22, 19, 18, 17. Яким буде значення 3-денної експоненціальної ковзаючої середньої для останнього дня торгів:

- а) 17,5;
- б) 18;
- в) 18,125;
- г) 19,4?

35. У якому з перерахованих нижче випадків конверт з двох ковзаючих середніх дає сигнал про продовження підвищувальної тенденції:

- а) ціни стійко зростають усередині ліній конверта;
- б) ціни наблизилися до нижньої лінії конверта і розгорнулися вверх;
- в) ціни перетнули центральну ковзаючу середню і досягли верхньої лінії конверта;
- г) ціни пробили верхню лінію конверта і вийшли за нього?

36. За якого з наведених нижче сигналів індексу відносної сили можна чекати можливе падіння цін в ході розвитку підвищувального тренду:

- а) індекс утворює "бичачу" дивергенцію з графіком цін;
- б) індекс піднявся вище за 70-відсоткову відмітку;
- в) індекс опустився нижче 30-відсоткової відмітки;
- г) індекс досяг рівня опору на рівні 50 %?

Поточний модульний контроль з навчальної дисципліни проводиться та оцінюється за двома складовими: практичний контроль та теоретичний контроль. Модульний контроль передбачає виявлення рівня опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосовувати його для вирішення практичних ситуацій і проводиться у вигляді виконання письмового контрольного завдання.

Модульний контроль проводиться у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал, виконано та захищено всі лабораторні роботи в межах дисципліни, захищено індивідуальне науково-дослідне завдання.

Зразок модульного контрольного завдання

Теоретична частина

1. Охарактеризувати чинники, що впливають на курс валют.
2. Перерахуйте та наведіть характеристичні особливості для патернів продовження тренда.

Практична частина

Завдання 1 (типове за шаблоном). Провести графічний аналіз курсу валют EUR/USD за тиждень. Визначити лінії та рівні підтримки/опору. Промоделювати торгівлю (поставити стрілки вгору або вниз – купівля чи продаж), виходячи з сигналів графічного методу.

Завдання 2 (діагностичне). Виставити на попередніх даних рівні стоп-лос та тейк-профіт ордерів.

Завдання 3 (евристичне). Провести комплексний аналіз курсу валют, виходячи з виданих викладачем даних. Охарактеризувати показники індикаторів.

Максимальна оцінка за виконання модульного контрольного завдання 10 балів, визначається з урахуванням рівня складності запитань та вираховується як сума добутків оцінок з урахуванням питомої ваги кожної з оцінок.

Встановлена наступна питома вага: для завдання 1 і 2 теоретичної частини та завдання 1 практичної частини – на рівні 0,15; для завдання 2 практичної частини – на рівні 0,25; для завдання 3 практичної частини – на рівні 0,3.

Критерії оцінювання модульного контрольного завдання аналогічні до критеріїв оцінювання під час складання підсумкового заліку.

Загальна оцінка за модуль обчислюється шляхом простого усереднення оцінок за теоретичний та практичний модуль. Практичний модуль оцінюється шляхом усереднення поточних оцінок за захист лабораторних робіт та поточних оцінок отриманих на практичних заняттях. Теоретична складова оцінюється на підставі оцінки отриманої за виконання модульної контрольної роботи.

Проведення заліку

Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки отримані за підсумкове тестування та підсумковий модульний контроль, а також захист індивідуального навчально-дослідного завдання.

Завдання для проведення заліку складається з теоретичної та практичної складових, що дозволяє здійснити перевірку рівня набутих компетентностей щодо знань та умінь вирішувати завдання валютного дилінгу.

Зразок завдання для проведення заліку

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Навчальна дисципліна *Дилінгові операції банків*

Комплексне завдання 1

Теоретичний блок

1. Назвіть чотири види валютних цін за один день.
2. Що таке лінії та рівні підтримки/опору і для чого вони потрібні?
3. Опишіть стратегію каналу.

Практичний блок

1. Де треба виставити відкладені ордери на купівлю та на продаж. Що зараз треба робити: купувати чи продавати, де треба виставити стоп-лос та тейк-профіт ордера для цієї позиції (див. рис. 1)?

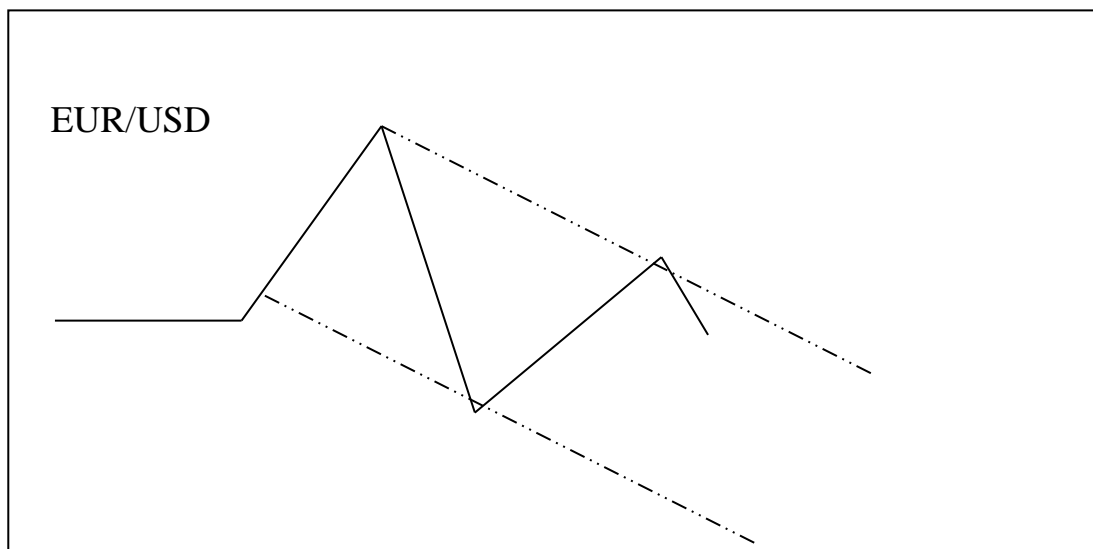

Рис. 1. Схема ситуації 1 для валютного курсу EUR/USD

2. Згідно з графіком, що наведено на рис. 2, обґрунтувати та прийняти рішення про купівлю/продаж валюти за допомогою таких індикаторів: Moving Average 2lines та DMI/ADX.

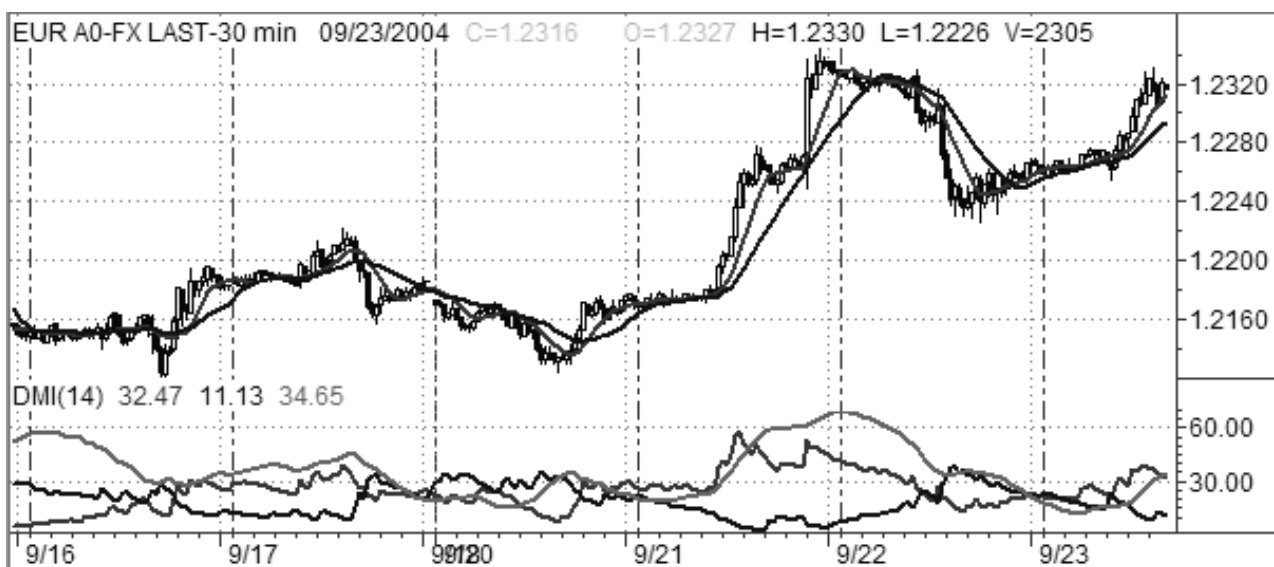

Рис. 2. Графік курсу валют EUR/USD

Критерії оцінювання залікових завдань

Відповіді студентів оцінюються за 10-бальною системою. Кожне завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як зважена сума оцінок: теоретична частина – 0,4; із них 0,1 – за перше теоретичне запитання; 0,15 – за друге та третє теоретичні запитання; практична частина – 0,6;

з них 0,2 – за перше діагностичне завдання; 0,4 – за друге евристичне завдання.

Оцінка 10 балів. Теоретичні запитання розкрито повністю, з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів. Під час виконання практичних завдань студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконані як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом, висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

Оцінка 9 балів. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено згідно з програмним матеріалом дисципліни, використані запозичення з Інтернет-ресурсів. Під час виконання практичних завдань студент застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконуються в цілому правильно, в повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і в дещо змінених умовах. Під час виконання практичних завдань студент припускається окремих неточностей.

Оцінка 8 балів. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. Під час виконання практичних завдань студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму, протягом їх виконання студент припускається несуттєвих помилок.

Оцінка 7 балів. Теоретичні запитання розкрито повністю, проте у ході викладення програмного матеріалу допущені незначні помилки та висновки неузагальнені. Під час виконання практичних завдань студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму. Під час їх виконання студент припускається несуттєвих помилок.

Оцінка 6 балів. Теоретичні запитання розкрито неповно, допущено суттєві погрішності або помітні помилки. Під час виконання практичних завдань студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається помилок.

Оцінка 5 балів. Теоретичні запитання розкрито неповністю, допущено суттєві погрішності, які впливають на зміст відповіді. У ході виконання практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.

Оцінка 4 бали. Теоретичні запитання розкрито неповно, з суттєвими помилками. Під час виконання практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, стикається зі значними труднощами у ході аналізу та порівняння економічних явищ та процесів.

Оцінка 3 бали. Теоретичні запитання розкрито неповно або зовсім не розкрито. При виконанні практичних завдань припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Оцінка 2 бали. Студент виконати практичні завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі явищ та процесів валютного ділінгу, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні. Теоретичні запитання не розкрито взагалі, або розкрито без розуміння суті явищ та процесів, що розглядаються.

Оцінка 1 бал. Студент виконати практичні завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів. Теоретичні запитання залишились поза розглядом.

Оцінка 0 балів. Відповіді на питання відсутні.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр оцінюється за шкалою ЄКТС, табл. 11.4.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання		ОЦІНКА рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 1. Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу							
Визначати способи реалізації оптимальних рішень на проведенні дилінгових операцій	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Основні поняття організації валютного дилінгу	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Аналіз інтерфейсу та робота з графіками в пакеті прикладних програм Metatreder	Активна робота на парі	1
		СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо відпрацювання аспектів дилінгових операцій на ПЕОМ	–	–
Визначати способи реалізації оптимальних рішень на проведенні дилінгових операцій	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Технічні аспекти проведення дилінгових операцій	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Дослідження технічних аспектів проведення дилінгових операцій на базі торговельної платформи Forex Tester	Активна робота на парі	1
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань щодо відпрацювання аспектів дилінгових операцій на ПЕОМ	–	–
Здійснювати обґрунтований вибір та проводити ранжування політичних факторів та економічних показників для прийняття рішень фундаментального аналізу	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Фундаментальний аналіз. Економічні індикатори та їх вплив на курси валют	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Дослідження фундаментальних факторів у ході проведення дилінгових операцій	Активна робота на парі	1
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань щодо відпрацювання аспектів дилінгових операцій на ПЕОМ	Лабораторні роботи	6
						–	–

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4		5	6	
Здійснювати обґрунтований вибір та проводити ранжування політичних факторів та економічних показників для прийняття рішень фундаментального аналізу	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Функціонування брокерських організацій	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Особливості аналізу фундаментальних факторів	Активна робота на парі Домашнє завдання	1 1
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	–	–
Здійснювати обґрунтований вибір інструментальних засобів графічного аналізу з дотриманням аксіом технічного аналізу та основних вихідних теоретичних положень щодо можливих рамок проведення технічного аналізу	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Прогноз котирувань основних валют у реальному часі з використанням фундаментальних і технічних факторів	Активна робота на парі Лабораторні роботи Тести для поточної роботи	1 6 3
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	–	–
	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Технічний аналіз. Стратегії ухвалення рішень за графіком	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Прогноз котирувань основних валют у реальному часі з використанням фундаментальних і технічних факторів	Активна робота на парі Домашнє завдання	1 1
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	–	–
Здійснювати обґрунтований вибір трендових індикаторів та осциляторів для прийняття ефективних управлінських рішень на проведення дилінгових операцій. Визначати пріоритети використання технічних індикаторів у торговельних стратегіях	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Використання індикаторів у технічному аналіз курсів валют. Стратегії технічного аналізу	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Аналіз фундаментальних факторів за передісторією та прогнозування їх впливу	Активна робота на парі Лабораторні роботи	1 6
	СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	–	–	
8	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Використання осциляторів в технічному аналіз курсів валют. Стратегії технічного аналізу	Активна робота на парі	1	

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4		5	6	
		2	Лабораторне заняття	Дослідження патернів та технічних індикаторів для прийняття рішень у прикладних програмах Metatreder та Forex Tester	Активна робота на парі	1	
					Домашнє завдання	1	
					Тести для поточної роботи	3	
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	–	
Ідентифікувати поточну фазу розвитку валютного ринку згідно з теорією Еліота. Прогнозувати рішення з урахуванням впливу поточної фази циклу по валютним інструментам	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Основи класичної теорії циклів. Модель Белла. Хвильова теорія Еліота	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Дослідження торгових стратегій та оптимізація їх параметрів за сигналами в прикладних програмах Metatreder та Forex Tester	Активна робота на парі	1
						Лабораторні роботи	6
						Письмові контрольні роботи	10
			СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	–
	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Прогнозування в дилінгових операціях	Активна робота на парі	1
			2	Лабораторне заняття	Тема 5. Дослідження торгових стратегій та оптимізація їх параметрів за сигналами в прикладних програмах Metatreder та Forex Tester	Активна робота на парі	1
						Лабораторні роботи	6
						Домашнє завдання	1
						Підсумковий контроль	10
		СРС	11	Підготовка до занять	Виконання ІЗ. Виконання практичних завдань на ПЕОМ	Дослідна робота	20
Усього годин	150	Загальна максимальна кількість балів з дисципліни				100	

Розподіл балів у межах тем дисципліни наведено в таблиці 11.2

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль 1					
T1	T2	T3	T4	T5	100
10	14	14	21	41	

Розподіл балів за тижнями наведено в таблиці 11.3

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Лабораторні заняття	Лабораторні роботи (захист)	Письмові КР	Тестування	Перевірка ДЗ	Підсумковий контроль	Захист ІЗ	Усього
Змістовий модуль 1 Дилінгові операції та прийняття рішень за допомогою технічного та економіко-математичного аналізу	Тема 1	1 тиждень	1	1	-	-	-	-	-	-	2
		2 тиждень	1	1	-	-	-	-	-	-	2
	Тема 2	3 тиждень	1	1	6	-	-	-	-	-	8
		4 тиждень	1	1	-	-	-	1	-	-	3
	Тема 3	5 тиждень	1	1	6	-	3	-	-	-	11
		6 тиждень	1	1	-	-	-	1	-	-	3
	Тема 4	7 тиждень	1	1	6	-	-	-	-	-	8
		8 тиждень	1	1	-	-	3	1	-	-	6
	Тема 5	9 тиждень	1	1	6	10	-	-	-	-	18
		10 тиждень	1	1	6	-	-	1	10	20	39
Усього			10	10	30	10	6	4	10	20	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1 Основна

1. Колодізєв О. М. Дилінгові операції : навч. посіб. / О. М. Колодізєв, Б. В. Шамша. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 456 с.
2. Шило С. Г. Дилінгові операції комерційних банків : лабораторний практикум для студентів спеціальності 8.003050802 "Банківська справа" / С. Г. Шило, Г. В. Щербак. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 236 с.

12.2. Додаткова

3. Боровиков В. П. Прогнозирование в системе STATISTICA в среде Windows. Основы теории и интенсивная практика на компьютере / В. П. Боровиков. – Москва : Финансы и статистика, 2000. – 384 с.
4. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. / О. В. Васюренко. – Київ : Знання, 2000. – 243 с.
5. Єрьоміна Н. В. Банківські інформаційні системи : навч. посіб. / Н. В. Єрьоміна. – Київ : КНЕУ, 2000. – 220 с.
6. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена Постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2004. – № 2(95). – С. 3–70.
7. Найман Э. Л. Малая энциклопедия трейдера / Э. Л. Найман – Киев : ВИРА-Р, 2007. – 400 с.
8. Перелік законодавчих та нормативно-правових актів Національного банку України з питань банківського регулювання та нагляду. – 2008. – № 10 (151) – С. 7–10.
9. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України (Правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України), затверджені Постановою Правління НБУ від 23.10.2015 р. № 721.
10. Садовникова Н. А. Анализ временных рядов и прогнозирование / Н. А. Садовникова, Р. А. Шмойлова. – Вып. 3 : учебно-методический комплекс. – Москва : Изд. центр ЕАОИ, 2009. – 264 с.

12.3 Інформаційні ресурси

11. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua.
12. Всесвітній банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.worldbank.org.
13. Газета Financial Times [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ft.com>.
14. Журнал The Economist [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.economist.com.
15. Журнал The Wall Street Journal [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wsj.com>.
16. Інтернет-бібліотека "Forex club" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forex.ua/>.
17. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.
18. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.imf.org.
19. Сайт статистичної інформації США. – Режим доступу : www.stat-usa.gov.
20. Торгівельна платформа Metatrader – Режим доступу : http://instaforex.com/ru/trading_platform.php.
21. "Харьков-форекс-клуб" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.fx-club.com.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Дилінгові операції банків" за Національною рамкою кваліфікацій України

44

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Міжнародний валютний ринок Forex					
Визначати способи реалізації оптимальних рішень на проведення дилінгових операцій	Сутність поняття організації валютного дилінгу. Класифікація та види ордерів. Основні вимоги та правила проведення дилінгових операцій	Знання характеристик світових валютних систем, схеми організації роботи валютного ринку; принципів маржинальної торгівлі; особливостей вибору брокера; інформаційного та дилінгового обладнання сучасних торговельних платформ	Проводити аналіз поточної ситуації, що склалася на валютному ринку. Встановлювати ринкові та відкладені ордери різних типів. Модифікувати встановлені ордери	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки та реалізації стратегії прийняття рішень на встановлення ордерів різних типів	Відповідальність за точну ідентифікацію ситуації, на валютному ринку за конкретними інструментами. Адекватність встановлення ордерів та дотримання точності процедури модифікації їх параметрів
Тема 2. Фундаментальний аналіз					
Здійснювати обґрунтований вибір та проводити ранжування політичних факторів та економічних показників для прийняття рішень фундаментального аналізу	Основні етапи та стадії прийняття рішень на здійснення валютного дилінгу за показниками економічних індикаторів	Знання змісту факторів, що впливають на курс валют; порядку розробки стратегії прийняття рішень за даними фундаментального аналізу; складових економічних індикаторів, та методики їх аналізу	Проводити розроблення стратегії прийняття рішення за допомогою фундаментального аналізу з точки зору технічного аспекту. Формувати пріоритети економічних індикаторів	Презентувати результати розробленої стратегії прийняття рішень на проведення дилінгових операцій за результатами фундаментального аналізу	Відповідальність за коректність формування кортежу економічних індикаторів для прийнятого рішення та узгодження з часовими параметрами здійснення дилінгових операцій

Закінчення додатка А
Закінчення таблиці А.1

45

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Основи технічного аналізу. Графічний аналіз					
Здійснювати обґрунтований вибір інструментальних засобів графічного аналізу з дотриманням аксіом технічного аналізу та основних вихідних теоретичних положень щодо можливих рамок проведення технічного аналізу	Характеристика основних постулатів технічного аналізу та правил побудови графіків та основних технічних ліній для проведення технічного аналізу	Знання сутності технічного аналізу, методичних основ розробки та прийняття рішень на здійснення дилінгових операцій за паттернами та згідно з стратегіями каналу	Здійснювати вибір інструментальних засобів для проведення графічного аналізу, з побудовою фігур технічного аналізу. Розробляти графічні моделі для реалізації стратегії каналу під час трендового руху ринку та для флету	Презентувати результати побудови патернів для графіків ціни та презентувати результати стратегії прийняття рішень за фігурами технічного аналізу та згідно зі стратегією каналу	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо визначення ситуації що склалася на ринку за допомогою паттернів; проводити розробку стратегії каналу для різних умов поведінки валютної пари
Тема 4. Технічний аналіз. Індикатори. Стратегії технічного аналізу					
Здійснювати обґрунтований вибір трендових індикаторів та осциляторів для прийняття ефективних управлінських рішень на проведення дилінгових операцій. Визначати пріоритети використання технічних індикаторів у торговельних стратегіях	Сутність обґрунтування та побудови стратегій за допомогою інструментів технічного аналізу. Чинники, що впливають на вибір конкретних технічних індикаторів	Знання основ побудови та принципів роботи трендових індикаторів, осциляторів, індикаторів Б. Вільямса та індикаторів обсягу	Здійснювати обґрунтування вибору технічних індикаторів для прийняття ефективних рішень у конкретних ситуаціях що складаються на ринку. Будувати торговельні стратегії для різних умов функціонування торговельних систем	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо використання запропонованих технологічних інструментальних засобів у торговельних стратегіях	Приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за надійність і точність результатів реалізації стратегій у торговельних системах
Тема 5. Хвильова теорія Еліота. Прогнозування в дилінгових операціях					
Ідентифікувати поточну фазу розвитку валютного ринку згідно з теорією Еліота. Прогнозувати рішення з урахуванням впливу поточної фази циклу по валютним інструментам	Визначення поняття "прогнозування" та основних принципів розвитку ринку згідно теорії циклів за моделлю Еліота. Сутність трендових моделей та підходи до декомпозиції часового ряду на регулярні та сингулярні	Знання основних етапів прогнозування; методів прогнозування та аналізу стану валютного ринку згідно теорії циклів. Знання методів підбору тренду, процедури проведення експоненціального згладжування	Будувати прогнозні моделі стану валютного ринку з урахуванням фаз теорії циклів. Визначати та формалізувати прогнозу поведінку курсу	Презентувати результати побудови прогнозних моделей згідно хвильової теорії Еліота. Здатність до групової взаємодії у процесі з'ясування причин виникнення невизначеності	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо фази розвитку валютного ринку. Відповідати за коректність та адекватність розроблених моделей. Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	9
5. Теми лабораторних занять.....	10
5.1. Приклади типових завдань лабораторних робіт	11
6. Самостійна робота.....	12
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	13
7. Індивідуальне завдання.....	15
7.1. Загальні методичні вказівки до виконання індивідуального завдання.....	15
7.2. Тематика індивідуального завдання	17
8. Індивідуально-консультативна робота	19
9. Методи навчання	19
10. Методи контролю	22
11. Розподіл балів, які отримують студенти	37
12. Рекомендована література.....	42
12.1 Основна	42
12.2. Додаткова	42
12.3 Інформаційні ресурси.....	43
Додатки.....	44

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ДИЛІНГОВІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ

**Робоча програма
для студентів усіх спеціальностей
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Удовенко** Сергій Григорович
Тесленко Олег Володимирович

Відповідальний за видання *С. Г. Удовенко*

Редактор *К. Л. Бикова*

Коректор *К. Л. Бикова*

План 2017 р. Поз. № 125 ЕВ. Обсяг 47 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*